

ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ
ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ «ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΒΑΛΚΑΝΙΑ»

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 12 ΜΑΡΤΙΟΥ 1996

Οικονομική Συνεργασία στα Βαλκάνια

Το πλαίσιο - Οι επιδιώξεις

Αγαπητοί φίλοι, κυρίες και κύριοι.

Τα Βαλκάνια αποτελούν το πιο ενδιαφέρον - ίσως - τμήμα της νεώτερης ευρωπαϊκής ιστορίας. Θεωρήθηκαν συχνά η πυριδιταποθήκη της Ευρώπης, και είναι γεγονός, ότι πολλές φορές οι ευρωπαϊκοί ανταγωνισμοί, στα Βαλκάνια βρήκαν τις πιο έντονες μορφές αποτύπωσής τους. Και δεν αναφέρομαι μόνον στην έναρξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, αναφέρομαι και σε πολύ πιο πρόσφατες ιστορικές περιόδους.

Αν, όμως, στα Βαλκάνια οι ανταγωνισμοί βρήκαν πρόσφορο έδαφος, η ιστορία έχει να δείξει και μία αντίστροφη πλευρά: επί αιώνες, η Βαλκανική είχε τα γνωρίσματα ενός ενιαίου οικονομικού χώρου, που η ομαλή εξέλιξη που ανακόπηκε βίαια, μόλις τα τελευταία εξήντα χρόνια, από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τον μετέπειτα διαχωρισμό στα δύο αντίπαλα μπλόκ.

Πέρα από αυτό το παρελθόν της οικονομικής συνεργασίας, στα Βαλκάνια μας ενώνουν πολλά. Δεν επικαλούμαι αφηρημένα μόνον τους ιστορικούς δεσμούς. Αναφέρομαι συγκεκριμένα στην κατανόηση που δημιουργεί η κοινή πορεία αιώνων, η συμβίωση πολλών γενιών μέσα από τον σεβασμό της ιδιαιτερότητας του κάθε εθνικού πολιτισμού και

ταυτότητας. Η κοινή βαλκανική παράδοση είναι τμήμα της εθνικής κουλτούρας κάθε ενός των λαών μας.

Οι δρόμοι της βαλκανικής συνεργασίας είναι πιο εύκολο να περπατηθούν από εμάς, απ'όσο χρειάστηκε να συνεννοηθούν - για παράδειγμα - οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες, στην πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ένωση. Γιατί και τα κοινά συμφέροντα είναι στα Βαλκάνια πολύ πιο άμεσα ορατά, αλλά και οι δυνατότητες συνεννόησης έχουν μία ασφαλή υποδομή.

Θα επιχειρήσω με την ομιλία μου να δείξω, πως, αντίθετα από ότι συχνά πιστεύεται, η οικονομική συνεργασία στα Βαλκάνια, όχι μόνον είναι δυνατή και χρήσιμη για όλους, αλλά, κυρίως, να αποδείξω, ότι μπορεί η επιχειρηματική στρατηγική των συνεργασιών στα Βαλκάνια να δράσει ενισχυτικά της κάθε εθνικής οικονομίας χωριστά στον διεθνή ανταγωνισμό. Με λίγα λόγια η βαλκανική συνεργασία μπορεί να είναι η ευκαιρία να κερδίσουν όλες οι βαλκανικές χώρες το στοίχημα της ανάπτυξης των οικονομιών τους στον νέο διεθνή ανταγωνισμό, στις συνθήκες παγκοσμιοποίησης της οικονομίας.

Το αναδυόμενο χαρακτηριστικό της σύγχρονης οικονομικής δραστηριότητας είναι η παγκοσμιοποίηση. Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες δεν απευθύνονται πλέον σε μία προκαθορισμένη αγορά, ούτε υπόκεινται στον ανταγωνισμό επιχειρήσεων που προέρχονται από συγκεκριμένες μόνο χώρες. Η τεχνολογική δυνατότητα επικοινωνίας και συνεργασίας των επιχειρήσεων ανεξαρτήτως αποστάσεων και η πληροφόρηση που

είναι άμεσα διαθέσιμη για απομακρυσμένες αγορές, έχουν μετατρέψει την τοπικά απομονωμένη οικονομική δραστηριότητα σε παρελθόν. Όταν η σύγχρονη επιχείρηση σχεδιάζει και παράγει ένα προϊόν για την εγχώρια αγορά ή για την αγορά μίας γειτονικής χώρας πρέπει να σκέφτεται πλέον και να συγκρίνει όχι μόνο με τον τοπικό ή γειτονικό ανταγωνιστή της, αλλά με τις επιχειρήσεις και τα προϊόντα που παράγονται σε άλλες ηπείρους.

Επίσης, τα κριτήρια του καταναλωτή δεν διαμορφώνονται μόνο με το τι προσφέρεται στην συγκεκριμένη τοπική αγορά, αλλά και με την πληροφόρηση για τα προϊόντα που διατίθενται σε άλλες μακρινές αγορές, ακόμα και αν δεν υπάρχει άμεση πρόσβαση σε αυτές, αλλά τα πληροφορείται από ένα δίκτυο επικοινωνίας. Δημιουργείται έτσι η ανάγκη μίας επιχειρηματικής δραστηριότητας που θα ανταποκρίνεται σε διεθνοποιημένες απαιτήσεις ποιότητας και θα υπόκειται σε ένα εξίσου διεθνοποιημένο ανταγωνισμό κόστους.

Αυτό πρέπει να είναι και το πλαίσιο ανάπτυξης των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στις χώρες των Βαλκανίων. Πρέπει να προωθήσουμε την οικονομική συνεργασία των χωρών μας όχι για να δημιουργήσουμε ένα νέο πλέγμα προστατευμένων αγορών που θα προσπαθήσουν να αυτοσυντηρηθούν και να κρατήσουν σε απόσταση ασφαλείας τον διεθνή ανταγωνισμό. Αλλά για να αξιοποιήσουμε τις ευκαιρίες ανάπτυξης και να δημιουργήσουμε ένα νέο οικονομικό περιβάλλον, ανοικτό στον ανταγωνισμό και βιώσιμο στην σημερινή διεθνή πραγματικότητα.

Ο Βαλκανικός Οικονομικός Χώρος δεν πρέπει να είναι το καταφύγιο όσων επιχειρήσεων δεν μπορούν να προσαρμοστούν στις νέες απαιτήσεις, αλλά μία σπουδαία ευκαιρία για όσους σχεδιάζουν την ισχυρή παρουσία τους στα νέα διεθνή οικονομικά δεδομένα. Θα πετύχουν στην βαλκανική αγορά, μόνο εάν προσβλέπουν στις απαιτήσεις της διεθνούς αγοράς.

Η τάση παγκοσμιοποίησης της οικονομίας είχε κάνει στο παρελθόν πολλούς να πιστεύουν ότι οδηγούμεθα σε μία κυριαρχία των μεγάλων πολυεθνικών επιχειρήσεων και σε μία εξαφάνιση των τοπικών πλεονεκτημάτων.

Σύμφωνα με τη λογική αυτή, οι μικρές επιχειρήσεις δεν θα είχαν μέλλον παρά μόνο αν γινόνταν παραρτήματα των διεθνών κολοσσών.

Είναι φανερό ότι οι προβλέψεις αυτές δεν επαληθεύτηκαν από τις εξελίξεις. Σήμερα βλέπουμε τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις να διαδραματίζουν ένα σπουδαίο ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη, να είναι πιο ευέλικτες στην υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών και - όταν έχουν την κατάλληλη πληροφόρηση - να αξιοποιούν έγκαιρα τις δυνατότητες των αναδυόμενων αγορών, ακριβώς επειδή δεν απαιτούν τους ριζικούς και πολυδάπανους ανασχεδιασμούς των μεγάλων επιχειρήσεων. Τα τοπικά πλεονεκτήματα επίσης όχι μόνο δεν εξαφανίστηκαν, αλλά σήμερα παρουσιάζονται πολύ καλύτερες ευκαιρίες ανάδειξής τους. Ακριβώς επειδή η ανάπτυξη της τεχνολογίας και των επικοινωνιών έχει κάνει την πρόσβαση σε διεθνείς αγορές ευκολότερη, η κάθε επιχείρηση δεν χρειάζεται να ενσωματωθεί σε μία μεγάλη διεθνή επιχείρηση για να έχει διεθνή παρουσία και να επιβιώσει. Η επιχειρηματική συνεργασία που

σκοπεύει στην ανάδειξη και εκμετάλλευση τοπικών πλεονεκτημάτων θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την διεύρυνση της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας στην περιοχή.

Η οικονομική δραστηριότητα στις διάφορες χώρες της περιοχής μας ήταν επί δεκαετίες αποκομμένη από τις δραστηριότητες άλλων χωρών επειδή υπήρχαν σοβαρά πολιτικά εμπόδια και παράλληλα δεν υπήρχε η κατάλληλη υποδομή επικοινωνίας και συνεργασίας. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα η οικονομική δραστηριότητα και οι επιχειρήσεις (όπου αυτές ήταν δυνατόν να αναπτυχθούν), να βρίσκουν ευκολότερη την συνεργασία με μία άλλη μακρινή οικονομία και να μην αξιοποιούν καθόλου τα πλεονεκτήματα του ευρύτερου βαλκανικού χώρου. Σήμερα υπάρχει η εκφρασμένη θέληση όλων των πλευρών για οικονομική συνεργασία και αυτό εκδηλώνεται με την αυξανόμενη επενδυτική δραστηριότητα μεταξύ των χωρών μας.

Ταυτόχρονα κτίζεται ένα σύνθετο πλέγμα υποδομών για τις μεταφορές, την ενέργεια και τις επικοινωνίες που θα καταστήσει την συνεργασία όχι μόνο εφικτή, αλλά και θα της προσδώσει νέο περιεχόμενο και έκταση.

Βλέπουμε λοιπόν ότι πολλές από τις επιχειρήσεις των χωρών μας διαθέτουν αφενός μεν το κατάλληλο μέγεθος για μία ευέλικτη και βιώσιμη παρουσία στις διεθνείς αγορές και αφετέρου βρίσκονται σε μία νέα και συνεχώς διευρυνόμενη διαδικασία εντοπισμού και ανάδειξης τοπικών

πλεονεκτημάτων τα οποία μπορούν να αξιοποιήσουν. Εάν εκμεταλλευθούμε αυτές τις ιστορικές ευκαιρίες που έχουμε μπροστά μας, θα επιτύχουμε μία σημαντική αύξηση της παραγωγής και της ευημερίας για όλους. Αυτό είναι ένα σημείο που πρέπει να ξεκαθαρίσουμε αποφασιστικά. Η πρόσκληση για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στα Βαλκάνια δεν είναι πως κάθε μία θα διεισδύσει σε μία αγορά, να αφαιρέσει το μερίδιο μίας άλλης επιχείρησης και να το καρπωθεί η ίδια.

Ο επιδιωκόμενος στόχος δεν είναι να αλλάξουμε μεταξύ μας την κατανομή ενός σχετικά περιορισμένου επιπέδου ευημερίας, και να εξάγουμε τα προβλήματά μας στις άλλες χώρες. Ο στόχος είναι πως θα αξιοποιηθούν τα τοπικά πλεονεκτήματα με κοινή επιχειρηματική δράση και σε ένα πλαίσιο συνεργασίας που θα οδηγήσει σε μεγαλύτερες αγορές, σε αυξημένη οικονομική δραστηριότητα για όλους, σε περισσότερη και δικαιότερα κατανεμημένη ευημερία.

Θα χρησιμοποιήσω ένα όρο που είναι προσφιλής στους οικονομολόγους. Η αγορά των Βαλκανίων δεν είναι ένα **“παίγνιο μηδενικού αθροίσματος”** (zerosum game), όπου η διείσδυση του ενός σε μία αγορά υπονομεύει την παραμονή του άλλου.

Είναι μία αναδυόμενη και εν πολλοίς αναξιοποίητη οικονομική πραγματικότητα με μεγάλες δυνατότητες συνδυασμένων πρωτοβουλιών για την παραγωγή προϊόντων, την παροχή υπηρεσιών και την δημιουργία και χρήση υποδομών αμοιβαίας χρήσης και ωφέλειας. Πως θα μπορέσουμε όμως να ανταποκριθούμε σε αυτή την πρόσκληση της οικονομικής

συνεργασίας και προόδου; Πιστεύω πως **τέσσερις** είναι οι άξονες που πρέπει να προσέξουμε:

1. Ισόρροπες και παραγωγικές επενδυτικές πρωτοβουλίες των επιχειρήσεων.

Μέχρι σήμερα η επενδυτική δραστηριότητα των επιχειρήσεων στα Βαλκάνια είχε δύο χαρακτηριστικά:

α) Ήταν έντονα μονομερής από την Ελλάδα καθώς και άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τις βαλκανικές χώρες, με κύριο γνώμονα την αξιοποίηση του χαμηλού κόστους εργασίας και την έγκαιρη εγκαθίδρυση στις διανοιγμένες αγορές. Για την πρώτη φάση συνεργασίας αυτό είναι αναμενόμενο. Σταδιακά όμως, καθώς δημιουργούνται νέες δυναμικές επιχειρήσεις και στις χώρες προορισμού των αρχικών επενδύσεων, θα πρέπει να αρχίζει να υιοθετείται μία γενικευμένη επενδυτική στρατηγική έτσι ώστε να υπάρξει μία συμμετρική ανάπτυξη της ευημερίας και της απασχόλησης στις διάφορες συμμετέχουσες χώρες, να μη δημιουργηθούν μεγάλοι θύλακες υποαπασχόλησης στις χώρες προέλευσης, ή μεγάλα κύματα μετανάστευσης εργασίας από χώρες όπου δεν γίνονται επενδύσεις.

(β) Το δεύτερο χαρακτηριστικό είναι η μικρή σχετικά αναλογία επενδύσεων στην μεταποίηση ή σε παραγόμενες υπηρεσίες με υψηλή προστιθέμενη αξία.

Οι επενδύσεις που έχουν γίνει μέχρι τώρα αφορούν σε μεγάλο βαθμό εμπορικές δραστηριότητες και δίκτυα διανομής. Αυτά βέβαια είναι απαραίτητα, συντελούν όμως μόνο στην καλύτερη κυκλοφορία των

αγαθών που έχουν παραχθεί και όχι άμεσα στην αύξηση της δυνατότητας παραγωγής τους. Ως μία χαρακτηριστική ένδειξη αυτού του φαινομένου σας αναφέρω ότι από το σύνολο των 2.500 περίπου ελληνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στα Βαλκάνια, μόνο 100 εμπλέκονται σε βιομηχανικές παραγωγικές επενδύσεις. Μακροχρόνια όμως, η αύξηση της ευημερίας για όλες τις χώρες της περιοχής θα εξασφαλιστεί εάν διευρύνουμε την παραγωγική βάση των οικονομιών μας με σύγχρονες υποδομές και σύγχρονες επιχειρήσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Για να ενθαρρυνθούν οι παραγωγικές επενδύσεις θα πρέπει να υπάρξει βελτίωση τόσο στο θεσμικό πλαίσιο, όσο και στην εντονότερη ανάπτυξη διακρατικών επιχειρηματικών σχέσεων. Το θεσμικό πλαίσιο μπορεί να βελτιωθεί με την απλοποίηση και συγκέντρωση των διαδικασιών έγκρισης επενδύσεων σε κάθε χώρα, την διασάφηση των κανόνων επανεπένδυσης και εξαγωγής κερδών και την αύξηση της πληροφόρησης για τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που υπάρχουν. Σημαντική συμβολή θα έχει βέβαια και η βελτίωση των όρων χρηματοδότησης των παραγωγικών επενδύσεων. Ο νέος νόμος που προωθείται για τη δημιουργία εταιρειών παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου (venture capital) θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις στην άντληση μακροπρόθεσμων κεφαλαίων για επενδυτικές πρωτοβουλίες στα Βαλκάνια.

Σημαντικό ρόλο στην περαιτέρω ανάπτυξη των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων των χωρών της περιοχής θα έχει η **Τράπεζα**

Ανάπτυξης και Εμπορίου της Οικονομικής Συνεργασίας του Ευξείνου Πόντου. Έδρα της Τράπεζας θα είναι η Θεσσαλονίκη. Μέχρι το τέλος του έτους αναμένεται να έχει κυρωθεί η ιδρυτική συμφωνία από 6 τουλάχιστον μέλη, των οποίων η συμμετοχή θα καλύπτει το 51% του μετοχικού κεφαλαίου. Ελπίζεται ότι τα άλλα Κράτη του ΟΣΕΠ, που δεν έχουν κυρώσει την ιδρυτική συμφωνία, θα το πράξουν σύντομα ώστε να ενεργοποιηθεί η Τράπεζα και να αρχίσει η προώθηση και χρηματοδότηση μεγάλων αναπτυξιακών προγραμμάτων. Επίσης, η πρόσφατη αναβάθμιση του Οργανισμού Εξαγωγικού Εμπορίου στοχεύει στην ενίσχυση της εξαγωγικής προσπάθειας. Παράλληλα, ο Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (ΟΑΕΠ), μετά τον πρόσφατο τριπλασιασμό του εγγυοδοτικού του κεφαλαίου, επεκτείνει την ασφαλιστική κάλυψη σε **πολιτικούς** κινδύνους μειώνοντας έτσι τις αβεβαιότητες των εξαγωγικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων. Εξάλλου, με την εταιρεία factoring που ίδρυσε ο ΟΑΕΠ προσφέρεται στους εξαγωγείς ασφάλιση και χρηματοδότηση με ευνοϊκούς όρους.

2. Επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο

Οι επενδύσεις επιχειρήσεων με αποκλειστικό γνώμονα το χαμηλό κόστος ανειδίκευτης εργασίας δεν είναι ούτε απεριόριστες, ούτε διαθέσιμες για πάντα. Εάν θέλουμε να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις για μία διαρκή οικονομική ευημερία στα Βαλκάνια θα πρέπει να φροντίσουμε για την καλλιέργεια ενός ανθρώπινου δυναμικού με σύγχρονες γνώσεις διοίκησης, με ικανότητες διαχείρισης προβλημάτων στις σύνθετες διεθνείς συνθήκες, και επίσης με ένα παρόμοιο σύστημα

αξιών και αποτελεσματικότητας. Στον τομέα αυτό έχουμε μείνει πίσω. Παρά τις προσπάθειες συνεργασίας ορισμένων Πανεπιστημίων ή την συμμετοχή τους σε κάποια κοινά ερευνητικά προγράμματα, η κινητικότητα και επικοινωνία των επιστημόνων και των διευθυντικών στελεχών είναι περιορισμένη.

Η Ελληνική κυβέρνηση σχεδιάζει πρωτοβουλίες για την αύξηση της κινητικότητας των επιστημόνων στις διάφορες Βαλκανικές χώρες με την κοινή κατάρτιση, την χορήγηση υποτροφιών σε επιστήμες των οικονομικών και της διοίκησης και την αμοιβαία επικοινωνία και πληροφόρηση στις σύγχρονες επιχειρηματικές εξελίξεις. Τα Πανεπιστήμια της χώρας μας θα πρέπει να πάρουν αντίστοιχες πρωτοβουλίες για την εισαγωγή και διδασκαλία μαθημάτων για τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις στην περιοχή των Βαλκανίων. Να θέσουμε στόχο ως το τέλος της δεκαετίας, να έχουν δημιουργηθεί τομείς Βαλκανικών σπουδών στα περισσότερα Πανεπιστήμια, έτσι ώστε να αυξήσουμε την πληροφόρηση και κατανόηση για τις οικονομίες και τις κοινωνίες των διαφόρων χωρών της περιοχής. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να διαμορφώσουμε ένα υψηλής ποιότητας στελεχικό δυναμικό με σύγχρονες γνώσεις και αναφορές, που θα μπορέσει να στηρίξει και να πρωταγωνιστήσει στην διαδικασία οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των βαλκανικών χωρών.

3. Η συμβατότητα του μακροοικονομικού περιβάλλοντος

Η απρόσκοπτη και ισόρροπη οικονομική συνεργασία των βαλκανικών χωρών προϋποθέτει την επίτευξη ενός σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος, χωρίς ανισορροπίες, αβεβαιότητες ή έντονες διαφορές μεταξύ των κρατών. Η τάση αυτή ενισχύεται και από την δεδηλωμένη θέληση των χωρών της περιοχής να εμπλουτίσουν βαθμιαία την σχέση τους με την Ευρωπαϊκή Ένωση, που αποτελεί σήμερα το πιο συμπαγές οικοδόμημα ασφάλειας, προόδου και ευημερίας στην Γηραιά Ήπειρο.

Η Ελλάδα βρίσκεται ήδη στην διαδικασία σύγκλισης προς τις απαιτήσεις της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και η εμπειρία της (με τα επιτεύγματα και με τα λάθη της) μπορεί να αποτελέσει ένα χρήσιμο παράδειγμα και για τις άλλες χώρες. Από την διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης διδαχθήκαμε, μεταξύ άλλων, ότι μία μακροχρόνια προοπτική οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης θα πρέπει να βασίζεται σε συμβατές μακροοικονομικές πολιτικές μεταξύ των συμμετεχόντων. Προς μία παρόμοια κατεύθυνση θα πρέπει να τείνουν και οι χώρες που συμμετέχουν σε μία διαδικασία συνεργασίας και περιφερειακής ολοκλήρωσης. Η αποφυγή αμοιβαίων νομισματικών εκπλήξεων, η συμβατότητα των φορολογικών καθεστώτων, ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα με παρόμοιους κανόνες και ευκαιρίες, διαμορφώνουν το πλαίσιο αμοιβαίας εμπιστοσύνης και ασφάλειας, εντός του οποίου θα ενθαρρυνθούν ακόμα περισσότερο οι επενδύσεις και οι κοινές επιχειρηματικές πρωτοβουλίες.

Έχουν ήδη γίνει σημαντικά βήματα συνεργασίας στον τραπεζικό τομέα με την ανάπτυξη ενός εκτεταμένου δικτύου αντιπροσωπειών και

υποκαταστημάτων τραπεζών. Για παράδειγμα, στη Ρουμανία λειτουργεί η Μικτή Τράπεζα Βουκουρεστίου, ενώ ολοκληρώνονται οι διεργασίες για την ίδρυση Μικτών Ελληνο-Ρουμανικών Τραπεζών από την Εμπορική και την ΕΤΒΑ, καθώς και Γραφείων Αντιπροσωπείας της Αγροτικής και της Τράπεζας Μακεδονίας-Θράκης. Με την διατραπεζική συνεργασία, την παροχή τεχνογνωσίας και την εκπαίδευση στελεχών οι ελληνικές τράπεζες μπορούν να βοηθήσουν ουσιαστικά στον εκσυγχρονισμό του τραπεζικού συστήματος και στη δημιουργία κεφαλαιαγοράς και σύγχρονων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Παράλληλα, έχει δρομολογηθεί η παροχή υπηρεσιών και βοήθειας σε θέματα οργάνωσης, μανάτζμεντ και μάρκετινγκ που θα συμβάλλουν θετικά στην ταχύτερη ανάπτυξη των οικονομιών των χωρών αυτών.

Τα παραδείγματα αυτά πρέπει να πολλαπλασιαστούν και να συνοδευτούν επίσης από την τακτική συνεργασία των νομισματικών αρχών των βαλκανικών χωρών. Παρόμοιες πρωτοβουλίες συντονισμού μπορούν να υπάρξουν και σε άλλους καίριους τομείς της οικονομικής πολιτικής, με την αμοιβαία πληροφόρηση και συνεννόηση, όπου αυτό είναι απαραίτητο. Έτσι θα αποφύγουμε την δυσπιστία που συχνά αναπτύσσεται μεταξύ οικονομικά συνεργαζόμενων χωρών, από το φόβο ότι μπορεί ένα μέλος της συνεργασίας να επιλέξει μία πολιτική βραχυχρόνιας άμβλυνσης ενός οικονομικού προβλήματος με την μετακύληση του κόστους σε άλλες οικονομίες.

4. Συνδυασμένη πολιτική υποδομών

Όπως γνωρίζετε, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναλάβει μεγάλες πρωτοβουλίες για την δημιουργία ενός πλέγματος υποδομών που θα αλλάξουν θεαματικά την οικονομική δραστηριότητα των χωρών όλης της Ευρώπης. Τα διευρωπαϊκά δίκτυα της ενέργειας θα συντελέσουν στην μείωση του κόστους παραγωγής και την ασφάλεια της ενεργειακής κάλυψης. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να εργαστούμε από κοινού για την βέλτιστη αξιοποίηση των ενεργειακών μας αποθεμάτων. Ο ενεργειακός τομέας πρέπει να αποτελέσει ένα παράδειγμα συστηματικής και μακροχρόνιας συνεργασίας των βαλκανικών χωρών, τόσο για την συντονισμένη ικανοποίηση των αναγκών μας σε ενέργεια, όσο επίσης και για την άσκηση μίας σωστής πολιτικής απέναντι στο κοινό φυσικό μας περιβάλλον. Τα δίκτυα των μεταφορών θα δημιουργήσουν νέες δυνατότητες μετακίνησης ανθρώπων και διακίνησης προϊόντων.

Τα δίκτυα δεν έχουν σκοπό μόνο την αποτελεσματική σύνδεση της Κεντρικής με την Νοτιοανατολική Ευρώπη, αλλά πρέπει να συμβάλλουν και στην αποτελεσματική διασύνδεση των χωρών της περιοχής μας. Προς την κατεύθυνση αυτή έχουν ήδη δρομολογηθεί τα έργα διασύνδεσης της Εγνατίας οδού με τους κάθετους οδικούς άξονες Βορρά-Νότου, που θα οδηγήσουν σε πολλαπλά σημεία φυσικής επικοινωνίας των χωρών, αντί του σημερινού υπερφορτωμένου συστήματος της μοναδικής πύλης ανά χώρα.

Η ταχεία και απρόσκοπτη επικοινωνία είναι ο τρίτος στόχος των συνδυασμένων υποδομών. Με την βελτίωση των τηλεπικοινωνιακών δικτύων θα μπορέσουμε να εξασφαλίσουμε ένα επίπεδο πληροφόρησης και ενημέρωσης με σύγχρονα μέσα και σε υψηλές ταχύτητες. Σε ένα

τέτοιο τεχνολογικό περιβάλλον όχι μόνο θα ξεπεράσουμε μία σειρά από καθυστερήσεις και προβλήματα που υπάρχουν σήμερα στην ανταλλαγή πληροφορήσης, αλλά θα μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε και τα πλεονεκτήματα που παρέχει η αναδυόμενη Κοινωνία των Πληροφοριών. Ήδη υπάρχει συνεργασία μεταξύ των τηλεπικοινωνιακών οργανισμών των χωρών μας για τα έργα υποδομής, ενώ προωθούνται συμφωνίες για την ηλεκτρονική διασύνδεση ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων.

Αγαπητοί φίλοι,

Έδωσα, νομίζω με σαφήνεια, το αδρό περίγραμμα μίας μεγάλης ευκαιρίας. Μίας ευκαιρίας οικονομικής ανάπτυξης μέσω της συνεργασίας, χωρίς τις παγίδες της προσπάθειας άντλησης πλεονεκτημάτων από κάποιους και χωρίς τους κινδύνους των “μινι-ιμπεριαλισμών”, που εμφιλοχωρούν σε κάθε συζήτηση συνεργασίας με ανοιχτή “ατζέντα”, σε οικονομίες με διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης και διαφορετική παραγωγική δομή.

Ωστόσο είναι σε όλους μας γνωστό, ότι η προϋπόθεση κάθε επιτυχούς οικονομικής συνεργασίας είναι το ασφαλές και σταθερό πολιτικό περιβάλλον σε κάθε χώρα ξεχωριστά στις σχέσεις των χωρών ανάμεσά τους. Οι εστίες έντασης στα Βαλκάνια δεν έχουν λείψει ακόμα. Είναι στο χέρι μας, στο χέρι των κυβερνήσεων και των λαών της βαλκανικής, με σεβασμό στο διεθνές δίκαιο και τις διεθνείς συνθήκες, με καλή πίστη, αλλά και κοινό νου, να διασφαλίσουμε την ειρήνη και να εμπεδώσουμε την ασφάλεια στην περιοχή μας. Σ’ αυτό το πλαίσιο η

Ελλάδα αποβλέπει σε σχέσεις καλής γειτονίας και συνεργασίας με όλες τις βαλκανικές χώρες.

Η πολιτική ειρήνης και συνεργασίας είναι, πιστεύω, μονόδρομος για τις χώρες μας, μονόδρομος για τα Βαλκάνια. Η πολιτική της Ελλάδας είναι-και θα παραμείνει-σταθερή σ'αυτή την κατεύθυνση. Και οι επιχειρηματίες των χωρών μας, μπορούν να αποτελέσουν τους αποτελεσματικότερους πρέσβεις, καθώς η ευημερία είναι ο καλύτερος σύμμαχος της ειρήνης. Και μπορούμε να πετύχουμε τόσο στην ευημερία, όσο και την ειρήνη στην περιοχή μας.